

1. Am trăit în rând cu lumea o bună parte din viață, însă, ori viața nu-mi oferea ce îmi trebuia ori eu nu o înțelegeam. Intuiam un fel de liniște, care mă descria cu fidelitate și pe care eram obligată să mi-o cuceresc, altfel nu mai puteam supraviețui. Nu știam cum arăta liniștea mea și nici cum trebuia să mi-o aflui. A fost nevoie de căutare, de cunoaștere și de fantastice trăiri, ca să recunosc tărâmul Sinelui, misterios clădit. Le-am trăit pe toate, de parcă m-am topit în lumină sau am încremenit în întuneric. Și nu a fost de ajuns. M-am despiciat în alb și negru, am aliniat viața și moartea, m-am distanțat de creație și am așezat-o, cu viața mea cu tot, într-un plan paralel cu Sinele și le-am lăsat să curgă în voie. Am trăit un vis continuu, care mă schimba din omul firav și supus, în autorul tuturor. Cum? Viața și creația îmi semănau într-un fel atât de intim, imposibil de descris. Mă temeam să-mi descopăr identitatea, prin cele create, dar altfel de cale nu aflam. Preferam să rămân supusă prejudecăților, povara lor fiindu-mi mai suportabilă. Dar, creația mi se așeza în palme, supusă, forțându-mă să o privesc cu ochii adevărați ai minții mele. Respingeam intuiția adevărului meu, dar acesta se lipise de mine într-atât, încât nicio barieră nu mai putea fi inventată. Atât de

paradoxală îmi era raportarea la toate, încât aş fi fost dispusă să fac cale întoarsă în timp, pentru a-mi stinge dorinţa de început. Altfel de durere mă încerca, aceea de a mă suporta, astfel descoperită. Trebuia ca aparenta împotrivire a celor create să o înţeleg ca armonie, ca un chip firesc al Sinelui ce sunt. Nu mă puteam trăda, fiindcă gândirea era dispusă schimbării. Sinele ardea de nerăbdarea de a fi el însuşi. Schimbarea semăna cu o crucificare care mă ajuta să renasc ca dintr-o adâncă uitare. Descopeream o redefinire a ceea ce sunt, prin schimbarea raportului cu toate, în mod propriu. În adâncul Universului material, îmbătrânit de timp, descopeream un spirit creator care s-a uitat pe sine. Îşi redeschidea poarta către adevărul propriu şi nevoia de a reinvia îl transformase în foc, şi nimic nu îl mai putea întoarce la somnul prejudecăţilor care îl înlănţuise atâta vreme. Spiritul se obligase să-şi facă din creaţie chip propriu, recunoscut de raţiune şi să-şi împace, astfel, raţiunea cu intuiţia în mod absolut.

2. Spiritul caută un creator pentru toate şi pentru el însuşi. Ştie despre sine că este ataşat unei stări de bine firesc, proprie sieşi. Se descoperă ataşat de creaţia materială prin trupul omului, deşi îi acceptă cu greu, acestuia, fidelitatea. Intuiţia îi garantează faptul că este altceva decât acelea prin care află despre sine. Tot intuiţia îi şopteşte că se poate limpezi la vedere, doar prin înţelegerea adevărată despre toate. Mai recunoaşte intuitiv nevoia de a fi el însuşi în toate cele create, pentru că nu se poate trăi autentic decât pe fond de libertate proprie. Creaţia nu e doar chipul fidel în care spiritul se oglindeşte, ci e şi condiţie modelatoare pentru acesta. Trebuie să descopere în infinitul chip creat, în zbulciumul Universului, liniştea proprie şi libertatea adevărată. Acceptându-şi necunoaşterea de sine, rămâne un înstrăinat în creaţia care-l cuprinde. Caută să

descoperă creația pe calea simțurilor trupului omului, dar ignoră faptul că trupul e parte din creație și face corp comun cu aceasta. Se descoperă ca fiind altceva decât cele create și că poate alege să se supună lor sau să le controleze. Nevoia de a se descoperi îl dezvăluie ca pe un iubitor de sine și nu are altă variantă decât să-și afle raportul corect cu cele create, iar rolul de supus nu i se potrivește, oricât de puternic ar încerca prejudecățile să se impună asupra intuiției proprii. Necunoscător de sine și înstrăinat în creație, nu poate supraviețui. Truda aflării de sine riscă eșecul, dar angajarea pentru aceasta nu mai poate fi refuzată, căci intuiția promite adevărul vital. Creația percepută ca materie, prin simțurile trupului material, la rândul ei, se desprinde de cel ce o gândește. Ea se descrie ca fiind complexă și schimbătoare, pe când spiritul e însetat de simplitate și de repaos. Spiritul caută să descopere ordinea în cele create și o impune pe planuri, în fel și chip. Își vânează liniștea din creație. Prejudecățile, care până acum îl conduceau, încep să-și slăbească forța asupra lui. Prin ele nu află decât neputința de a fi el însuși. Trebuie să slujească materia doar, convins de faptul că se slujește pe sine prin ea. Spiritul se cheamă continuu pe sine. Odată intuit, încrederea în sine sporește, chiar dacă spiritul nu se poate defini. Află că libertatea proprie nu se obține decât prin gândirea proprie desprinsă treptat de prejudecăți. Alegerea de a se lăsa condus de prejudecăți îi oferea rolul de om, creatură limitată și neputincioasă prin forța sa fizică, iar o astfel de condiție oferea supremație creației și unui creator misterios. Printr-o astfel de raportare la creație își bruia chemarea de sine. Incertitudinea îi întreținea suferința, oricât de multe împliniri omenești ar fi dobândit. Timpul se întărea și făcea spiritul să alunece prin existență ca om. La ce bun să mai scoți din creație o piesă și să o cercetezi, dacă ansamblul creației rămâne necunoscut, precum cel

care a creat-o? Spiritul își mărturisește prin om puțința de înțelegere și pe cea creatoare, dar prejudecata lumii îl convinge de identitatea sa ca om, atribuindu-i forța fizică a omului. Îndepărtarea de adevăr se întărește, gândirea devine confuză, materia capătă autoritate și forță, iar spiritul slăbește. El trebuie să afle calea de a deveni duhovnicul creației și să le facă pe toate cele create, să se mărturisească lui, cu rostul lor. Contemplarea creației, cercetarea ei prin științe, livrarea de sine unui creator necunoscut, prin credința religioasă și toate prejudecățile lumii, sunt trepte pe drumul înțelegerii proprii, a sine-lui, prin cele create.

3. Spiritul se intuieste ca întreg, dar își intuieste și o structură funcțională. Funcțiile spiritului au ieșit la vedere prin produsele lor, deci spiritul se descoperă pe cale inversă. Creația e chipul material al spiritului, prin care acesta devine conștient de el însuși, dar și de capacitățile sale funcționale. Spiritul își caută neconținut raportul său adevărat cu creația. Formele și fenomenele creației pare că se nasc din conflictul luminii cu întunericul, prin concentrare și schimbare. Dar, rostul creației nu se citește pe orizontală, nici pentru natură, nici pentru Univers. Rostul ei adevărat se află prin raportul ei cu cel care a creat-o, adică este rostul ei pentru acesta. Diferitele tipuri de ordine pe care spiritul creator le impune asupra creației sale trădează nevoia acestuia de stabilitate, de siguranță, pentru a se convinge neîndoelnic de susținerea sa de către aceasta. Prima condiție pentru cunoașterea de sine devine convingerea în stabilitatea și fidelitatea creației. Spiritul nu se poate afla intuitiv decât pe fondul de siguranță din partea materiei. Deși materia este supusă schimbării, spiritul își caută prin intermediul ei condiția proprie, ca una neschimbătoare. Schimbul autentic dintre creator și creație nu se rezumă la cel material

dintre om și Univers, ci, mai ales, este unul de tip intuitiv. Intuiția conduce rațiunea, judecata, imaginația, angajate pentru cele create și tot ea alege felul de asimilare și calea prin care creația poate fi asimilată. Materia e percepută cu forme clare pentru că spiritul creator a reglat simțurile s-o perceapă astfel. Percepțiile sunt impuse, astfel, de către spirit în folosul său, nu pentru buna funcționare a creației, precum susțin științele. Până când spiritul nu își află raportul propriu, autentic, cu creația sa, se va trăi pe sine ca om limitat, pe tărâmul prejudecăților lumii. Străin de sine nu are cum să se trăiască altfel, decât ca un înstrăinat în creație. Spiritul nu poate recunoaște frumosul decât dacă îl creează și nu îl poate crea dacă nu îi aparține. Frumosul, ordinea, stabilitatea și liniștea, caracteristici intuite pentru Sine, devin aspirații, pe care spiritul caută să și le împlinescă prin intermediul omului cuprins în creație.

4. Creația, ca expresie a spiritului, îi dezvăluie acestuia propria putință imaginară. Voința proprie prin care formele capătă caracteristici proprii, recunoscute prin simțuri, dezvăluie nevoia spiritului de a-și asimila materia, doar în acest fel. Materia și fenomenele care îi corespund nu doar îi oferă acesteia un astfel de chip, ci, mai ales, respectă putințele spiritului de a se recunoaște prin chipul ei. Dar certitudinea că simțurile recunosc caracteristicile materiei și o impun pe aceasta ca pe o realitate, ascunde credința spiritului în simțurile omului, voită și necesară totodată. Deși Dumnezeu nu e perceptibil, credința îl impune ca adevăr. Așa se întâmplă și cu materia, doar că, în ceea ce o privește, spiritul apelează la simțurile omului. Prin ele, spiritul se ancorează în propria creație pentru a nu se risipi în haosul imaginației libere, proprie lui. Putințele imaginare ale spiritului sunt infinite și spiritul și le refuză pentru că nu îi sunt

necesare în rostul său. Și-a ales un presupus sediu, trupul omului, prin care cenzurează creația pentru a se afla pe sine. Dar, ancorarea sa prin om, într-o astfel de existență este mai ales o limitare funcțională proprie necesară și vitală. Căutând în celule și în atomi descoperă microcosmosuri, căutând în Cosmos îi amplifică acestuia dimensiunea. Prin căutare, orizonturi se creează continuu și se cer înțelese. De fapt, prin cunoaștere, imaginația e solicitată și creează. Cu cât devine mai cunoscător de materie, cu atât mai mult se ignoră pe sine sau nu se mai înțelege. Imaginația îl solicită într-atât, încât prin aceasta alunecă de pe calea de a se afla pe sine, stăpânindu-le pe cele imaginate, adică golindu-le de mister. Sensul se mută către exterior iar calea către sine devine rătăcitoare. Se întâmplă așa, pentru că spiritul nu își asumă rolul de creator și rostul de a se afla pe sine prin cele create, printr-o astfel de raportare. Dar și această rătăcire îi este necesară, pentru că aflarea de sine are drumul ei, care o cuprinde. Nicio alegere nu e întâmplătoare sau lipsită de efect benefic pentru spiritul doritor de sine. Științele sunt roadele căutării de sine în cele create și prin ele spiritul devine fascinat de putințele sale de a se descoperi, dar și de a se crea. Argumentele experimentale întăresc convingerea că cele descoperite devin stabile, de încredere pentru om, dar mai spun și că spiritul are nevoie de o creație de acest fel, pentru a înainta în înțelegerea de sine. Dacă actul creator ar fi acceptat ca firesc și asumat cu convingere, nimic nu ar mai motiva căutarea. Ceea ce mai menține spiritul în tiparul omului este neputința sa de a se împăca cu moartea acestuia, confundând-o cu cea proprie, prin prejudecată. Își intuiește un chip neschimbător, pe care nu îl poate suprapune cu cel al omului, dar prejudecățile despre sine sunt atât de puternice, încât îi trebuie o cale, o pregătire pentru a le contesta cu convingere și a se plasa în alt plan de înțelegere

de sine, decât cel comun. Voința sa face posibilă credința în visul creat, iar intuiția îi dezvăluie visului un rost pentru creatorul lui. Un om care promite multe își slăbește credibilitatea în fața semenilor. Materia, la rândul ei, promite mult. Orice nouă descoperire scade valoarea celor dinaintea ei. De aceea, infinitatea creatoare devine neinteresantă. Descoperirile nu au adus împăcarea cu sine mult dorită. Spiritul devine tot mai convins de faptul că este altceva decât omul angajat în creație. De ce și-a ales o astfel de referință, prin care să se afle pe sine pare un mister mai important de descifrat decât descoperirea altor sori în Univers.

5. Precum creația se dezvăluie infinită, precum Universul și spiritul recunoaște despre sine, în mod intuitiv, o necuprinsă putință proprie. De aceea, necunoașterea de sine îl domină. Faptul că speră ca prin întruparea sa ca om în creație să se afle pe sine, îl dezvăluie ca neîmplinit, ca neadevărat sau nefiresc. Materia își susține însemnătatea prin necesitatea spiritului de a se transfigura prin ea. Omul e stăpân pe tot ce creează, dar totodată este și slujbaș al lor. Astfel este spiritul, creator al omului în lume și în Univers, dar și slujbaș al creației, prin acesta. Trăindu-se ca om, spiritul se prelucrează pe sine pentru a se putea afla, cunoaște în mod *direct*, nu doar intuitiv. Decăderea omului, ca revelație creștină, mărturisește despre alunecarea spiritului din rostul lui de creator, în acela de creatură. În plan lumesc, omul caută să se impună, să se afirme, fapt care dezvăluie nevoia de confirmare a spiritului, ca cel ce este cu adevărat, cu propria lui identitate funcțională. Transfigurările sale prin om sunt asemenea schimbărilor de decor ale creației și toate descriu truda spiritului. Niciun chip creat nu îl împlinește, de aceea truda e continuă. Intuiția sinelui nu poate fi imaginată. Spiritul se

intuiește ca o trăire a armoniei depline cu toate cele create și ca o pace lăuntrică proprie și durabilă. Creația materială mai vorbește despre o autolimitare funcțională voită și necesară a spiritului. Din Univers și-a făcut un chip propriu, singurul care îi corespunde și prin care se poate intui și dori. Pentru a suporta neînțelegerea și neputințele sale ca om, care îl fac să trăiască înstrăinarea de sine, spiritul și-a făcut aliați natura, lumea sau pe Dumnezeu, care este intuit ca fiind asemenea sieși în toate, dar desăvârșit. Dar limitarea sa funcțională nu e o deficiență care îl nefericește, cât mai ales o autodisciplinare, care face posibilă împlinirea sa. Autolimitarea sa funcțională îl simplifică, îl ferește de risipa de sine, de rătăcirea ireversibilă și îl ține ancorat de esența sa. Conform prejudecății creștine, omul este supus în toate voinței lui Dumnezeu, dar intuiește, totuși, o influență asupra acestuia prin felul de a fi și de a se manifesta. Începutul îndreptării spiritului se petrece când omul devine doritor să îi fie pe plac lui Dumnezeu Creatorul prin asemănare. Sensul existenței spiritului se schimbă dinspre exterior către sine. Creația îi vorbește întruna spiritului despre rolul ei trecător, uneori cu cruzime, asupra omului. Dar, prin schimbările ei, creația demască mai ales instabilitatea spiritului. Chipul lui se schimbă odată cu al ei.

6. Cu cât privim creația mai îndepărtată de Pământ, cu atât formele se simplifică și autoritatea materiei se impune mai ales prin dimensiune. Actul de a imagina pare că slăbește, de parcă spiritul nu ar mai avea nevoie de exprimarea de sine prin materie. Legat de Pământ, prin om, spiritul se expune unui maxim de frământare prin neînțelegere. Dacă creația îi este chip fidel, spiritul se frământă în el însuși, căutându-se prin ea. Condiția de împlinit la care aspiră, intuită ca un fel firesc, propriu, de a fi, o poate afla creându-și chip

material sau refuzându-și orice fel de expresie proprie. Ca om, se intuiește împlinit când intră în armonie cu creația și e liber să fie el însuși în viața sa. Războiul interior al spiritului este cu sine, pentru a deveni el însuși, iar răul pentru el este neștiința proprie a rostului pentru sine al acestei existențe și al presupusei sale întrupări, în om. Sihaștrii refuză prisosul creației pentru că intuiesc simplitatea expresivă a spiritului. Ei recunosc uzura spiritului prin actul de creație și apropierea de adevăr prin simplificarea acestuia. Sihaștria nu oferă doar o eliberare de complexitatea creației și a vieții, ci și o eliberare de autoritatea timpului. Își slăbesc imaginația în mod voit și își ascut intuiția. Astfel, își întăresc convingerea despre felul adevărat de a fi ca spirit, și nu ca om. Însingurarea nu e mărturia unei pedepse asumate, a unei suferințe purificatoare prin lipsuri, ci mai ales, este o dovadă a iubirii de sine adevărate. Astfel, prin dobândirea cunoașterii de sine, spiritul își descoperă calitățile și lipsurile. Aproximarea de Dumnezeu, intuit ca model de desăvârșire proprie, îl menține pe sihastru în contact permanent cu adevărul absolut despre sine. Convingerea de sprijinul divin îi sporește sinceritatea față de sine și astfel înțelegerea pentru toate se întărește și se limpezește. Transfigurarea de sine se face astfel doar prin confruntarea sinelui nefiresc și neîmplinit cu cel desăvârșit. Șansa la împlinire sporește.

7. Intuiția e funcția de bază a spiritului. Ea luminează adevărul despre toate și îl exprimă, în modul cel mai accesibil înțelegerii. Totodată e singura funcție prin care spiritul află despre sine. Spiritul e gândire creatoare, e suflet trăitor de sine, dar este și creația în care se angajează ca om. Intuiția îndrumă imaginația creatoare și tot ea ghidează rațiunea spre înțelegerea de sine prin cele create. Faptul că omul agonisește lucruri de prisos și se înconjoară de oameni care

îi fac rău demonstrează un deficit de funcționare al spiritului, care necesită o corectură. Intuiția vede prisosul și deficitul în toate cele create, dar și înțelegerea sau trăirile nefirești, improprii. Pentru un spirit necunoscător de sine, idealul divin este vital. Intuiția se limpezește prin dorința de asemănare cu modelul divin, căruia îi atribuie și autoritatea justițiară. Nevoia de Dumnezeu exprimă nevoia de împlinire a sinelui.

8. Spiritul creează și anulează. Izvorul seacă, focul mistuie, moartea elimină etc. Schimbările creației îi sunt atribuite acesteia prin fenomene care îi aparțin. Dar, schimbările par a fi susținute de timp, când de fapt ele susțin timpul, ca o ordine care le înșiruie pe toate pe orizontala lui. Creația e înțeleasă în mod eronat ca fiind supusă timpului și, prin creație, ca om, spiritul însuși devine un supus al acestuia. Spiritul a inventat timpul ca o ordine prin care înțelegerea creației îi este mai accesibilă. Dar, creația este ordonată doar în aparență. De fapt, formele și fenomenele sunt întâmplătoare. Tipurile de ordonare rațională sunt prejudecăți de toate felurile care țin creația în frâu, pentru ca spiritul să o poată stăpâni și cunoaște. Științele devin prejudecăți argumentate, iar argumentul de tip material care susține materia, susține, de fapt, creatorul de materie. Nu imaginația face ordinea, ci rațiunea se impune asupra celor imaginate, impunându-i imaginației putința ei de înțelegere. Aceasta mărturisește faptul că spiritul nu poate să-și asimileze creația oricum. Nevoia de ordine în cele create dezvăluie o ordine interioară de funcționare a spiritului. Spiritul creator nu își acceptă chipul creat, schimbător, de aceea îl fixează prin diferite tipuri de ordonare. Calea de la chipul creat până la sinele adevărat nu recunoaște timpul. Spiritul nu își poate afla libertatea dependent